

ZNAKY SPOLOČENSTVA A KRITÉRIA CIRKEVNOSTI

V minulom vydaní Katechetických ozvien sme písali o pohľade Cirkvi na bázové spoločenstvá existujúce vo farnostiach. Taktiež sme ponúkli niekoľko prvkov a odporúčaní pre dobré fungovanie takýchto spoločenstiev. Poukázali sme aj na to, že tieto spoločenstvá a hnutia sú v Cirkvi vítané s veľkou radosťou a očakávaním, ako sa vyjadrili poslední pápeži Cirkvi. Pápež Benedikt XVI. ich dokonca považuje za nádej pre Cirkev uprostred krízy. Ešte ako kardinál a prefekt Kongregácie pre náuku viery Jozef Ratzinger o tom v jednom rozhovore uviedol: *"Znakom nádeje v celej Cirkvi a najmä v prostredí cirkevnej krízy západného sveta je rozkvet nových hnutí, ktoré nik nenaplánoval a ku ktorým nik nevyzýval. Vzišli jednoducho z vnútornej vitality viery. V nich sa naznačuje - pravda celkom tíško - akoby zornička Turíc v Cirkvi. Myslím napríklad na Fokoláre, Neokatechumenát, Obnova v Duchu Svätom a ďalšie. Je isté, že tieto hnutia prinášajú so sebou aj niektoré problémy a skrývajú v sebe v menšej alebo väčšej miere rôzne nebezpečenstvá, ale takto je to pri všetkom, čo je živé. Stále častejšie stretávam skupiny mladých, u ktorých nachádzam živé prijatie celej viery cirkvi, ktorí chcú vieru naplno prežívať a ktorí prechovávajú v sebe veľké misionárske oduševnenie... Žijú jednoducho plní, nerozdelení, katolícku vieru. Radosť z viery, ktorá ich naplňa, má v sebe čosi ,chytľavé'. Zasnem nad tým, že Duch Svätý sa opäť ukazuje silnejší ako naše plánovanie, a že sa uplatňuje celkom iným spôsobom, než sme si to predstavovali... Úloha cirkevných predstavených a teológov je nechať tomuto novému otvorené dvere a pripraviť preň priestor."*¹

Aj kvôli rizikám, vyplývajúcim z fenoménu vznikajúcich hnutí a spoločenstiev, o ktorých sa tu zmieňuje aj kardinál Ratzinger, pápež Ján Pavol II. zdôraznil a pripomenul tzv. kritériá cirkevnosti, ktoré predstavujú akési usmernenia pre fungovanie a zdravý vývoj hnutí.² Tvorí ich päť podmienok, základných predpokladov pre každé katolícke spoločenstvo, ktorého pravovernosť a autenticita sa odvodzuje práve od nich. Pripomeňme ešte dôležitý fakt, že laici v Cirkvi majú slobodné združovacie právo, ktoré sa neodvodzuje z nejakého dovolenia autority, ale vyplýva z krstného povolania.³ Znamená to teda, že laici sa môžu slobodne stretávať a združovať. Na druhej strane **pre každé takéto spoločenstvo alebo hnutie existujú základné očakávania zo strany Cirkvi**. Často sa na tieto kritériá zabúda a práve kvôli tomu dochádza niekedy pri spolupráci s hnutiami (alebo spoločenstvami vo farnostiach) k napätiam. O tieto kritériá sa opiera aj Inštrukcia spišského diecézneho biskupa o spolupráci cirkevných zoskupení s farnosťami diecézy.⁴

Podme sa na ne pozrieť trochu bližšie:

1. **Primát každého jedného kresťana k svätosti** - toto povolanie alebo povedané modernou rečou „priorita“ je pre každého kresťana aj jeho poslaním. Kresťanstvo a usilovanie sa o svätosť nie je možné od seba oddeliť, a preto nemôže sa za autentického kresťana považovať ten, kto sa neusiluje byť svätý. Čo ale znamená svätosť? Pápež František na to odpovedá veľmi jednoducho: „Svätosť nie je nič iné, ako naplno žitá láska.“⁵ A jej veľkosť sa posudzuje podľa „výšky, ktorú Kristus dosahuje v nás, a podľa toho ako – napomáhaní silou Ducha Svätého – modelujeme celý náš život podľa jeho života.“⁶ Kritérium povolania k svätosti, teda rast lásky ku Kristovi a blíznym je prvým povolaním každého spoločenstva či hnutia.
2. **Zodpovednosť za vyznávanie katolíckej viery** - každé zoskupenie laikov musí byť miestom hlásania a odovzdávania viery ako aj výchovy vo viere, ktorá má úplnosť obsahov viery.⁷ Toto pravidlo je nevyhnutne spojené s poznávaním katolíckeho učenia, právd a poslušnosť

¹ Messori, V.: Rozhovory o viere. in: Samizdat Radosť a nádej, 1982, s. 97

² Porov. Christifideles laici, 30.

³ Porov. tamže, 29.

⁴ Inštrukcia spišského diecézneho biskupa o spolupráci cirkevných zoskupení s farnosťami diecézy, s.1

⁵ Gaudete et exultate, 21.

⁶ Tamže, 21.

⁷ Porov. Christifideles laici, 30.

Učiteľskému úradu Cirkvi. Každé spoločenstvo je tým povolané k rastu a učení sa v pravdách viery. Ak niekedy vyvstanú otázky alebo pochybnosti pri šírení a interpretácii učenia Cirkvi v nejakom spoločenstve, je potrebné, aby sa dané spoločenstvo obrátilo na authority Cirkvi, vyžiadalo odpoveď na danú otázku a podriadilo sa rozhodnutiu alebo interpretácii daného učenia z podania tejto authority.

3. **Svedectvo hlbokého a presvedčeného communia v synovskom vzťahu voči Svätému Otcovi a voči biskupovi, viditeľnom princípe a základe jednoty** – vyžaduje sa tu prijímanie učiteľského úradu a smerníc. Preto výroky podobné typu „verím v Boha, ale neverím v Cirkev“ sú v rozpore s týmto kritériom. Túžba po jednote s celou Cirkvou na čele s pápežom je zárukou pravovernosti. „*Láska k jednote je znamením prítomnosti Ducha Svätého*“, hovorieval sv. Augustín, preto túžba po zachovaní jednoty je silnou zárukou pravovernosti.⁸
4. **Zosúladenie s apoštolským zameraním Cirkvi, čiže „evanjelizácia“** – „*Úloha ohlasovať evanjelium je milosť a vlastné povolanie Cirkvi a vyjadruje jej pravú povahu. Cirkev je tu pre hlásanie evanjelia...*“⁹ Nie je možné, aby sa spoločenstvá a hnutia nepodielali na evanjelizácii. Či už je to formou modlitieb, služby, obety, hlásaním slova, všetci pokrstení sme povinní ohlasovať evanjelium svedectvom života. Táto potreba je nevyhnutným základom pre každé spoločenstvo či hnutie.
5. **Angažovaná prítomnosť v ľudskej spoločnosti** – ako kresťania si nesmieme zakrývať tvár pred tým, čo sa deje vo svete. Ján Pavol II. vyhlásil, že „*nikomu nie je dovolené ostať nečinným*“, pretože „*odtiahnúť sa od zodpovednosti bolo vždy pomýlené*“.¹⁰ Náboženské skupiny ako napr. Jehovoví svedkovia sú svojimi postojmi a náukou k tomuto učeniu v jasnom rozpore, pretože tvrdia napr., že účasť na politickom živote je nezlučiteľná s láskou k Bohu.¹¹ Pasivita a vyhýbanie sa diani vo svete z nikoho neurobí lepšieho ani svätejšieho človeka. Práve naopak. Sme povolani, aby sme boli vo svete, nie aby sme boli zo sveta. Aby sme aktívne vstupovali do všetkých možných oblastí spoločnosti a tak prinášali Božie kráľovstvo medzi ľuďmi.

Tieto kritériá môžu byť veľmi nápomocné pri práci a stretávaní sa s rôznymi spoločenstvami. Ich prítomnosť v takýchto zoskupeniach je zárukou skutočnej autenticity katolicity, zrelého vývoja a nezištnej služby. Preto je dôležité, aby sme ich poznali a pomocou nich pomáhali spoločenstvám k vlastnému rozvoju a vitalite Cirkvi.

Spracoval: Daniel Lysý
KO 2018_2019_č_4

⁸ Cantalamessa, R.: Zpěv Ducha, s. 133

⁹ Evangelium nuntiandi, 36

¹⁰ Christifideles laici, 3.

¹¹ Čo učí Biblia, s. 122.